

О. Р. Звоненко
студ. III курсу
спеціальність «Правознавство»
Науковий керівник: ст. викл. О. С. Козерацька

СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ (ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ)

Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України, який було прийнято Верховною Радою України у 2012 р., у державі має діяти Державне бюро розслідувань (далі – ДБР) як орган досудового розслідування з визначеною процесуальним законом підслідністю кримінальних проваджень [1, ст. 216]. На виконання цього положення 12.11.2015 р. Верховна Рада України прийняла закон, який передбачає створення ДБР.

Згідно з прийнятим законом, ДБР є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції [2, ст. 1]. Зокрема передбачено, що до повноважень ДБР належатиме розслідування злочинів, скоєних працівниками правоохоронних органів, службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, суддями, службовими особами Національного антикорупційного бюро України, а також військових злочинів. Більшість повноважень ДБР переходить безпосередньо від органів прокуратури, які тепер будуть позбавлені всіх своїх слідчих функцій на користь ДБР та новоствореного Національного антикорупційного бюро України.

Однак на сьогодні в українському законодавстві залишаються не окресленими місце і роль ДБР у системі правоохоронних органів, не визначений чіткий порядок призначення його керівників та низка інших принципових положень, що в майбутньому може загрожувати можливістю несанкціонованого втручання політичних сил у діяльність цієї структури [3, с. 210].

До того ж створенню ДБР передуює вирішення досить широкого кола питань, а саме: інституціональна належність новоствореної структури; чітке визначення функцій ДБР; зміст його підконтрольності; сутність нагляду за додержанням законності провадження ДБР оперативного-розшукової діяльності та досудового розслідування; боротьба з корупцією серед працівників ДБР; визначеність напрямів та організація міжвідомчого співробітництва у сфері правоохоронної діяльності; соціально-правовий захист працівників ДБР

тощо [4, с. 135]. Крім того, досі залишається незрозумілим, як будуть вирішуватися протиріччя та суперечки з приводу юрисдикції та компетенції, які можуть виникнути між різними відомствами.

В контексті існуючих проблем одним з найважливіших питань є термін початку роботи ДБР. Він пов'язаний, перш за все, з призначенням директора ДБР та його заступників, повноваження щодо обрання яких покладені на Конкурсну комісію. На даний момент в ході попередніх етапів конкурсу Комісія відібрала 19 кандидатів, які нині майже пройшли спеціальну перевірку згідно із Законом України «Про запобігання корупції» та Законом України «Про очищення влади». Цей процес розпочався ще в кінці грудня минулого року, і хоч формально відведений на нього час (60 діб) ще не сплив, відсутність остаточних результатів формально заважає Комісії рухатись далі.

Після перевірки на кандидатів чекає психофізіологічне дослідження на поліграфі, мета якого – виявлення можливих правопорушень, вчинених кандидатами у минулому [2, ст. 26]. Закон вимагає проведення цього дослідження відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Однак цього порядку досі немає, хоча вже близько півроку він розробляється під егідою Міністерства охорони здоров'я України.

До вищезазначених проблем конкурсного відбору додаються і труднощі формування досить розгалуженої структури ДБР: 7 територіальних управлінь, слідчі, оперативні, спеціальні та інші підрозділи центрального апарату. Загалом штат співробітників Бюро налічуватиме 1500 осіб [2, ст. 9]. Зауважимо, що все це має запрацювати не пізніше 20.11.2017 р.

Крім цього, повноцінний запуск ДБР вимагає також внесення змін до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Зокрема, мова йде про розширення кола суб'єктів оперативно-розшукової діяльності та права на зняття інформації з телекомунікаційних мереж. У свою чергу, це потребує і змін до Кримінального процесуального кодексу України. Також не варто забувати й про ті нововведення, які дозволять ДБР більш ефективно виконувати свою роботу (наприклад, спрощення процедури затримання і притягнення до відповідальності народних депутатів) [5].

Отже, створення Державного бюро розслідувань – далекоглядний інституціональний та правовий крок до формування потужного централізованого органу, наділеного правоохоронними функціями. Зазначене спрямовано на консолідацію обов'язків із виявлення,

відвернення та розкриття корупційних злочинів, скоєних високопосадовцями, співробітниками судових та правоохоронних органів [4, с. 136]. Для цього потрібен ряд організаційно-правових заходів, серед яких доцільно особливу увагу приділити: бюджетній та інституціональній автономії новоствореної структури; особливостям визначення її компетенції; дотриманню законності в ході реалізації повноважень співробітниками ДБР; особливостям реалізації контролю та нагляду за діяльністю ДБР; процедурі призначення та звільнення з посади керівника та членів ДБР.

Список використаної літератури

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012, із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 05.01.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Про Державне бюро розслідувань [Електронний ресурс]: Закон України від 12.11.2015, із змін., внес. згідно із законами України: за станом на 05.01.2017. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Скулиш Є. Проблемні питання створення державного бюро розслідувань [Текст] / Є. Скулиш // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 4 (75). – С. 205–215.
4. Комашко В. В. Особливості організаційно-правових основ функціонування Державного бюро розслідувань як однієї з новел Кримінального процесуального кодексу України [Текст] / В. В. Комашко // Вісник АМСУ. Серія: «Право». – 2014. – № 1 (12). – С. 132–138.
5. Сліпачук Т. Як скоро запрацює Державне бюро розслідувань? / Т.Сліпачук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/2192434-ak-skoro-zapracue-derzavne-buro-rozsliduvan.html>. – Назва з екрана.

А. О. Калмакан

студ. III курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. О. М. Миколенко

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ «ОТРУЄНОГО ДЕРЕВА» В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Питання допустимості доказів належить до однієї з фундаментальних категорій кримінального процесу і доказового права зокрема. Виконання завдань кримінального провадження в цілому і особливо такого, як забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду для того, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до від-